

SZEGEDI HIRADÓ.

20-ik szám.

Csütörtökön, tavaszelo 8-án 1860.

Második évfolyam.

Megjelenik:
Hetenkint kétszer, csütörtökön és vasárnap reggel.

Szerkesztői iroda:
Tanodautca, Lemle-feleház, 359. szám, hvá a
kéziratok bérmentve utastandók.

Kiadóhivatal:
Burger Zsigmond könyvkereskedése.

Előfizetési feltételek.

Szegeden házhozjardással: Egész évre 6 ft. — félévre 3 ft. — évnegyedre 1 ft
60 kr. osztr. ért.

Videkre postán: Egész évre 8 ft. — félévre 4 ft. — évnegyedre 2 ft. osztr. ért.

Egyes szám ára 8 ujkr.

Hirdetések:

Az öthalasos pettsor egyzeri hirdetésnél 7 ujkr
kétszerinél 6 ujkr. többszörinél 5 ujkr.
Bélyegdíj minden egyes beíratásért 36 ujkr.
A nyilvántartásban a háromhasas pettsorigta-
tási díja 20 ujkr.

Az előfizetési pénzek és hirdetések Burger
Zsigmond könyvkereskedéshez élmendezők.

Alföldi viszonyok.

A Szegeden folállítandó mintagazdaság és gazdasági tanintézet alapterve.

Arról, vajjon üdvösek-e, hasznosak-e és cél-
szerűek-e a gazdasági egyletek hazánkban, ma már
szólni fölösleges.

A közszükség megérlelé a vágyat utánok, a
közfelkészülés, melylyel fogadtattak és fogadtatnak,
megmutatja, mennyire szükségünk vala rájuk.

Csongrádmegye az első között állt, mely ily
egylet folállítást szükségesnek tartotta; mondjuk
az első között, mert Csongrádmegyének már e
század ötödik tizedében volt gazdasági egylete,
melynek üdvös működését csak amaz évtized végén
keletkezett rohamzerű események akadályozhaták
még egy időre.

A mult év végén nem annyira alakítottuk,
mint inkább újra alakítottuk, föltámasztottuk egy-
leltinket.

Mily közörművel, közlekedéssel fogadta
ezen s a szomszéd határos megyék birtokos osztá-
lya az eszmét, bizonyítja azon megáfollatlan tény,
hogy, az országos gazdasági egyesületet kivéve,
ninesen hazánkban egylet, mely a miénknel több
tagot számlálna; e szám s ezt nem mondhatjuk el
elégszer, a hatszázat meghaladja.

Hogy már most egyletünk erős és szilárd le-
gyen, hogy ne csak a zöld asztalnál üdvös eszmék
tárgyaljon, hanem kinn a mezőn, Isten szabad
ege alatt is megmutassuk az eszme hatalmát, mely
szíveinket lelkesíti, szükséges, hogy oly közvetítő-
vel bírjunk, melynek utján egyrészt szemmel látha-
talan megmutassuk, hogy lehet gazdálkodni és pe-
dig jól gazdálkodni, ha akarunk; másrészt, hogy
nem elégszünk meg azzal, ha csak magunk jól
gazdálkodunk, hanem a józan gazdálkodási eszmét
a legszélesebb körökben is terjesztani ohajjünk.

Ily közvetítők lesznek a folállítandó mint-
agazdaságok s különösen a szegedi, mely gazdasági
tanintézettel leend kapcsolatban.

Szeged városa az előbbi gazdasági egyletnek
közsegítanási határozat folytán 500 hold földet
adott át ez üdvös célra s meg vagynak gyöződve,
hogy most sem leend kevésbé nagylelkű; most,
midőn több erővel működhetik az egylet; most, mi-
dőn számosabbak tagjai s midőn nagyobb szükség-
günk van rá.

Föltéve tehát, amiben egybírnat egy pereig
sem kételkedem és kételkedem, hogy ez ő város,
mely amily szép tettel van kapcsolatban történel-
münkben, ma sem fog megelégedezni kötelességéről,
mondjuk, föltéve, hogy újra alakult egyletünk szin-
tén nyered néhány száz holdat a várostól, már
keztükben a legszebb eszköz, melylyel a legüdvö-
sebb gazdasági eszméket gyakorlatilag is terjeszt-
hetjük.

Hogy ez a mintagazdaság céljának minél több
megfeleljen, mindenelőtt azon kell lennünk, hogy a
rendelkezésünkre adott földet lehető legegyszerűbben
felkészerejünk.

A fölstereléshez pénz kell, még pedig nem
kevés pénz.

E pénzt honnét fogjuk venni, nem nehéz ki-
tálalunk.

Van e megyének s a határos megyékből hoz-
zánk csatlakozott és csatlakozandó vidéknek sok
oly nemesszivi nagyobb birtokosa, kik soha sem
számáltak ott, hol a közügy kívánt tőlök nem csak
fillérek, hanem forintokat is.

E nagyobb birtokosok szíves örömet fognak
járulni a célhoz oly módon, hogy akár 500, akár
több vagy kevesebb forintból álló összegeket köl-
csönöznének az egyesületnek mintagazdasága föl-
sterelésére.

Az így megajánlott s készpénzzel fizetendő
összeg nem lesz fölmondható mindaddig, míg fön-
áll az egyesület.

A mintagazdaságot kezelő gazdatisztnak szer-
ződés szerinti kötelessége leend nem csak az igaz-
gató választmány megrendeléseit a gazdaságban
létesíteni, tettei teremtani, hanem egyszerűen a
keze alá adott ifjú mezei gazdákat gyakorlati ok-
tatásban is részesíteni.

E gyakorlati oktatás abból állandó, hogy az
ifjak, kik az intézetben tanulnak, nem csak a me-
zei gazdaság minden ágában szükséges minden
munkával megismerkedjenek, hanem e munkákat
önmaguk sajátkeztől is teljesíteni tartozzanak.

Ezzel kettőt nyertünk.

Először megyénk és vidéke oly gyakorlatilag
kiművelt gazdákat nyerend, kik nem csak jó példát
fognak mutatni laktársaiknak, hanem valódi apos-
tolai lesznek a józan eszméken alapuló gazdaság-
nak a föld népe között.

Másodszor az intézet, mint olyan, bérnunká-
sok helyett lelkesmeretes szorgalommal működő
egyenék által kezeltetvén, a legjobb sikernek s
legszebb eredménynek fog örüdeni.

Szóval, amilyen Entz Ferenc kertészeti
tanintézet volt Pesten, olyan lesz a mi gazdasági
tanintézetünk Szegeden s amily szép eredményeket
vivott ki magának Entz intézet Pesten, oly nagy
sikert fog aratni a mi intézetünk a megyében és
vidékén.

Azon nemesszivi adományozók, akár egyesek,
akár községek legyenek, kik a mintagazdaság föl-
sterelése által közzelve e tanintézet létesítéséhez
segítettek az egyletet, azon gyakorlati hasznát ve-
rendik áldozatkészégüknek, hogy p. minden 500
föld alapító egyleti tagnak jogában állandó egy be-
reszadáva képezendő ifjút az intézetbe küldeni, ki
ott minden fizetés nélkül élelemmel is ellátatik,
míg a nem ily összeget alapítók, alapítványaik
mennyisége szerint fizetni lesznek kötelesek az in-
tézetnek.

Ez volna a létesítendő szegedi mintagazdaság
és gazdasági tanintézet alapterve, mely hogy léte-
süljön, egyrészt Szeged város nagylelkűségére, más-
részt megyénk nagyobb birtokosainak áldozatkész-
ségére van szükségünk.

Az elsőről kezeskedik e város községtanácsa-
nak ismert józan gondolkodása s a haladás köz-
eszméje iránti lelkesedése; a másodikat biztosítja
azon községvétel és közörmű, melylyel e vidék bi-
rtokosainak nagyjára apraja az egylet újra keletke-
zését üdvözölte s fölkarolta.

Adja a magyarok szent Istene, hogy kíván-
ságaink teljesüljenek!

Kereskedemi és iparmozgalmak.

1) Sietünk közölni azon fontos helytartósági
hirdetményt, mely a hajóknak gőzerővel von-
tatását szabályozza a budai parton. Az árszabá-
lyozó hirdetmény, mely hajótulajdonosainkat közel-
ről érlelki, következő: 1) A föltétele jövő gabna-
s teherhajóknak a löporatornyai kikötőhelynél a
Gellérthegyen álló kell megállapodniok. 2) A rak-
kott hajóknak ezen egész vonaloni vontatásért a
díjszabás ez: 600 mértő vagy vámmázsát vivő ha-
jónál, mértőtől vagy mázsától föltéle 1 kr, ugyan-
annyitól lefelé 6 ft o. é. 3) Árpá, zab- és köles-
rakományál a főnebb díjszabás szerént eső szál-
tási költségéből 25% engedetik el. 4) Üres ha-
jónál és komponál, ha 5000 mázsánál többet
bírnak 30 ft, 4000—5000 mázsáig 25 ft, 3000—
4000-ig 20 ft, 2000—3000-ig 15 ft, 1000—2000-ig
12 ft, 600—1000-ig 9 ft, 600-ig 6 ft o. é. Három-
ezer mázsát bíró, de föltéle csak oly kis terhet
szállító hajók, melytől a díjszabás szerént keve-
sebbet fizetnek, mint ha üresen volnának, terheltek
a díjszabási tételt s ezenfölül még azon összeget
kötelesek megfizetni, melyet mint üres hajó fizetni
tartoznának. 5) Üres hajók csak terhel hajókkal
együtt vontatandók. A hajóhoz tartozó lovak nem
vontathatnak. 6) Oly hajók, melyek nem az egész
löporatorny és Illésmalom közti terjedelmén von-
tatandók, az egész vonalra eső díjszabási tételnek a
löporatornytól Pestig a hidon föltéle 1/3, a löporatornytól
Ó-Budáig 2/3, Pestről a hidon álló Ó-Budáig 1/3,
Pestről a hidon álló az Illésmalomig 2/3, Pestről a
hidon föltéle Ó-Budáig 1/3, Pestről a hidon föltéle az
Illésmalomig 2/3, részét fizetik. 7) A fizetés előre
történik, mi nélkül a hajó alattságba sem vétetik
8) A vontatandó hajók akolási és biztosítási igazol-
ványokat s pontosan szerkesztett fuvarleveleket kö-
telesek fölmutatni, hogy a hajók horderejéről meg-
győződés szerentessék s e papírok nélkül a hajó
alattságba sem vétetik, vagy ha fölartóztatattani nem
akár, a gőzhajózási társaság illető közönye által
véghézt becsüt után az illető díjszabási összeget
fölteletlenül letenni tartozik, mi mellett a hajó vagy
rakomány tulajdonosának utolagos viskerezetre
semmimint jog nem engedetik. 9) Két terhel
hajónál kevesebbet vontatni a társaság nem köte-
les s ezenen legalább is 10,000 mértő rakományak
kell lenni. 10) A hajóknak oda vagy leragasztá-
sánál vagy utközben történhető rongálásért a tár-
saság semmi felelősséget nem vállal. 11) A tár-
saság semminemű rongálásokért vagy vesztésekért,
melyek a vontatandó hajók rakományában vagy a
rajtnak levő vagyonában oda vagy leragasztáskor,
menetközben történhetnek, nem kezesedik. 12)
Az egyszer megfizetett fuvarbér a társaságtól semmi
esetben vissza nem adatik. 13) Ha a vontatás
a gépek megromlása, elemi viszonyok vagy más alapo-
s okoknál fogva hátramaradást szenvedne, azért
sem a hajó- sem a rakománytulajdonosnak nines
joga kárpótást követelni, hanem ily esetben a tár-
saság minden rendkívüli akadályt rögtön elhárítani
törekvendi. 14) A vontatandó hajók tulajdonosai
és vezetői kötelezik magukat a kapitány vagy hely-
ettesei rendelkezésének a vontatás kezdetétől mind-
végig mindenekben fölteletlenül nem csak személye-
sen engedelmeskedni, hanem ezt az alajok rendel-
tek által is teljesíteni s minden káros követke-
ményekért, melyeket e föltelet meg nem tartása
maga után vonhatna, felelősek s az azáltal oko-
zott kárt megtéríteni kötelesek. 15) Az ellenőr s
a vontató hajó kapitánya által állat fuvarlevél a
birtokost csak az abban megnevezett hajónak s
csak a szintén ott kijelölt úton s vonaloni egy-
szeri vontatására jogosítja föl. Minden hajó szá-
mára külön fuvarlevélnek kell kiállítva lennie. Mi-
helyt az elküldő a fuvarlevelet aláírta, azzal ezen
fölteletekben teljes meggyezést is elismeri. 16)
A rend fölterítését a löporatornyai kikötő helyen
a budai várostanács kezendi.

— Az első hajó általános bizto-
sító társaság alapszabályainak azon pötléka,

mely az életbiztosító ág alapelveit foglalja magában, — mint a „Pesti Napló”ban olvassuk — a belügyminisztérium által végleg helybenhagyott és helybenhagyás a budapesti helytartósági osztály 1. évi felülvizsgálata elmaradt a társaság elnökségéhez megküldött. A társaság most csak az újabb felülvizsgálatot biztosítási feltételek jóváhagyását várja s azután működését az életbiztosítási törén megkezdi.

2. A nagy-szombati takarékpénztár 1859. évi pénzforgalma 1,304,854 ft 58 kr. A részvényesek tiszta haszna az 5%-os kamaton fölül részvénytulajdonosok 12 ft.

3. A magyar kertészeti társulat f. hó 16-án rendkívüli közgyűlést tartand, melynek tárgyai: 1) Hiányzó másodiknak és választmányi tagok megválasztása. 2) A folyó évi költségvetés megállapítása. 3) Az őszi kertgazdasági kiállítás tárgyalása. 4) A tiszta szakszervezői közéleti mérlesezés körüli intézkedések. 5) Az alapszabályok értelmezése előre bejelentett indítványok.

4. Az Európai Amerikával összekötő távúvra, mint a lapok olvasói is tudják, a tengerbe süllyedt, de nem úgy, mint ezt a sodronytulajdonosok szerették volna, hanem elszakadt. Most újabb pénzerőket gyűjt az ezzel foglalkozó társulat. Jelen a sodronyt akarja a tengerből fölzedetni, mely munká közel 200,000 ftba kerül. Legyen áldás e törekvésen, mely két világrészt akar összekötni egymással.

Szegedi társulat.

5. Gazdasági egyetletünk elnöke, gróf Károlyi Sándor a napokban utazott keresztül városunkon. A nagyérdemű elnök ur, aki egyetletünk mellett fáradhatatlan buzgólkodik, derekegizhár birtokát tekintendő meg, honnét néhány napjára idős után a fővárosba megy.

6. Ugyan elnök úr méltóságát tudjuk, hogy a pesti gépészek azon esetben is, ha egyetletünk alapszabályai akkorra nem érősen értenek, tavaszi vásárokat gépeket és gazdasági eszközöket hoznának le kiállításra rendezvén belőlük, egyúttal ekeverseny is fognak tartani.

7. Az emberek egyik legszebb erénye ama kegyelet, mellyel halottai iránt viselkednek; ama gyöngéd vonalom, mely a szülőnek, midőn gyermeke sírhajtóhoz záradokol, s a gyermeknek, midőn szülője sírdombját meglátogatja, kőszort ad kezébe, hogy a hideg halál szomoru képet elővívragul palástolja. Rendesen halottak napján látogatunk meg kedveseinket, de a szerető szívet más alkalommal is vonzza a temetőbe a kegyelet emlekeztet. Ez ösztönös hajlam emellett valóban a márványoszlopokat halottaink sírjai fölé, hogy ne csak mi, kik a nyugalom helyére kísértük őket, hanem a késő munkák is megtalálják a helyet, hol dődápák a földi tevékenység után aluszszak hosszú emlékek. A régiek ezer meg ezer évek vilábrával dacoló emlékeket állítottak hatalmasabb halottainknak s a földi halhatatlanság eszméje viláhatott át nagy Napoleon agyán, midőn Egyiptomnak főbűbűj emelkeltő gúli mellett tanyázott diadalmas hadaival. Minden ember nem építhet szögűdökkel dacoló emlékszópot halottjainak, s mindegyiknek nem örökíteni nevét, de azt megtehetjük, hogy temetkezési helyeinket a tisztázott emlékeztet számára tartjuk fön. Nem kívánja fölteni senki, hogy ezekre kerülő márványoszlopokkal diszessük a helyet, hol apánk nyugszik, de az igen is megkívánja, sőt követeli, hogy az apánk iránti tisztelet egy mint az önmagunk iránti becsület, hogy a nyugalom helye csakugyan a nyugalom helye maradjon. Nem a most használatban lévő temetkezési helyekről szólnunk, melyek szintén lehetnének csinosabbak, rendezesebbek, hanem az ugynevezett régi temetőkről, melyek a tavasz kedvével a bőjt hosszú napjaiban ismét a lapzódó fátalás kedvére helyévé válnak, melyekben a baromnak szabad bejárása van s még az ifjú nemzedék könyelműn tiporja a közhaza ügyében érdemeket szerzett apja sírját, addig ökök és számar legeglik a virágokat, melyeknek magvát talán a kétségbeesés gyászgyűlével öntözte az elhagyott gyászos elmaradtokra. Nem jó jel, hogy nem illet a kegyelet árnyas fákat e helyekre; nem jó jel, hogy szép berkekbe nem varázsolja apai nyugihét. Sőt városra van e hazának, melyekben ma is megtaláljuk az unoka évszázad előtt elhunyt őse sírját s ez az unoka bizonyosan hitával emlékszik atyjára és nagyatyjára, kik megváltak ama sirt számára. Más városokban nem maradhat kerületen a temető, nálunk a kerület pótló örök sínes mindenütt rendben. Azt hisszük, nagyobb tiszteletre érdemes a fia, ki atyja iránt tiszteletet tanult, mint az, ki nem becsüli meg őt s azt hisszük, csak az igényelhet becsületet fiától, ki atyját megbesüli. Ha tehát azt akarjuk, hogy nyugalma legyen temetkünknek a föld alatt s tisztelettel járhalasson hozzá a kegyelet, mi is hagyjuk nyugodni apánkat s mi se vonjuk meg fölök a kegyelet áldozatát, mellyel tartozunk nekik. Őseink sírdombját a földdel egyenlővé a tátrók tették; a 19-ik század tátrái ne mi legyünk!

100. — Hétfőn az erős délkeleti szél oly hullámzásban tartá Tiszánkat, hogy a két part közti közlekedés csak a nagyobb röplő hídakkal volt biztos. Ha az idő kedvez, e héten be lesz állítva hajóhidunk. Ily forgalmas folyón azonban kevés örömet nyújt a sok nyitogatás által a szárazsi forgalmat gyarkorta akadályozó hajóhid, minthogy ezen-főlt meg évenként nem ritkán van a hajók, talpak lökésből származó szétrontolásnak kitéve. Mindezekből azon üdvös tanulságot meríthetjük, hogy: lánchíd! mikor jön el az ország? Számításunk szerentem csak a szakszervezők nyitására részvényeken épüldő lánchíd. Igaz, hogy pénzesebb időt is ohiat-hatnánk a hídépítésre; de ez oly ügy, mely nem nyer a halasztással, s a habár fölűni ezt sem lehet, mindenesetre jó lenne minél előbb hozzá-fognunk. Szeretjük hinni, hogy az illető helyen a tervezés elhatározása fog valni, közrészvétellel leend fölkarolva. Nem csak a vidékek, de saját piacunk is meg fogja a könnyű közlekedés előnyét érezni, ha bőságsi atyánkfél jobb kedvelője önként Szegedre, s nem lesznek kénytelenek az átjárás mint eddig sokszor sok időt lenni.

100. — Sajátosságok a gőzmalmok eredményei. E napokban több száz mátsa lisztet indit az itteni gőzmalmok egyike Aradra. Ezelőtt Aradról kaptunk a finomabb lisztünket, ma a buzát hoznak Arad felől, a lisztet visszaküld. Így van ez hazánkban sok gyármányval és nyers anyagokkal. Az ide oda hurokoldást érjük.

100. — A napokban közlővidéki dohánycserkészek jártak városunkban, kik arról gondolkodnak, vajjon illenésnek e dohányt jövőre is. Igen világos, hogy az ugynevezett palánta-ágyakat rendezhetik az atyafik, mert ha bár meg a végleges határozat talán nem is hozott meg e tárgyra nézve, az kétségkívül csak jobban tihet ki a természetükre nézve, mint a múlt években vala. Azért mindenesetre jó lesz el nem késni a magvetéssel. (Epen most olvastuk, hogy a dohányügyben működő bizottság határozta szerent a dohányültetés mindenütt hol eddig történt szabad, sőt más helyeken sem leend korlátozva. Szerk.)

100. — Máhr József polgármesterünk súlyos vesztés érte. Szeretett neje s hat gyermekeének anyja, született Nagy Terézia, 35 éves korában a sorvadásnak nöl áldozta. Temetése tegnapi délután 3 órákor a részvevők nagy száma előtt ment végbe. A gyászmisze ma 10 órákor a belvárosi egyházban tartatik érte. Béke poraira!

100. — A pesti kereskedelmi testület 4000 főt adott a tudós társaságnak és pedig 2000 főt az alapa, 2000-ét a háza.

100. — Pest város községvezetői küldöttéi azt indítványozták, hogy a „főúti” és „Árpád-útea” sarkán lévő 1200 00 óles háztelek adassék át a tudós társaság palotájának építésére, és pedig 600 00 ajándékba, 600 00 pedig 100 fiváral.

100. — Székesfehérvár városa a tudós társaság palotára 3150 főt, az ottani takarékpénztár pedig 1000 főt, a gimnáziumi ifjúság 80 főt adományozott.

100. — Kos Ferenc a bukaresti magyar olvasóegylet elnöke és Várady Ádám szerkesztő előszót nyitnak a „Bukaresti Magyar Közlöny” cím alatt megjelenendő hetilapra. A lap tartalma leendő: 1) Az ottani magyarságot érdeklő kormányrendeletek rövid kivonatban. 2) Politikai szemle. 3) Kereskedelmi és iparüzleti közlemények. 4) Az olah tartományok ismertetése. 5) A magyar telepek s azok mostani helyzetének tözetes ismertetése, kiterjeszkedve a bukaresti magyar egylet utján e lap által elősegítendő, magyar könyvtár s tanoda ügyre. 6) Vegyes közlések. 7) E jótékony célú lap bevetelét és kiadását félvenkénti pontos számadása. Ára, hetenkint egy nagy negyedrét ívet s minden 10 előfizető egy ingyenpéldányt számítva, félrevez postabérrel 6 ft, Bukarestben 10 ezüst huszas, Nem szorult ajánlatnak e vállalat, a legszebb ajánlatot jogunk eljia hordja magában.

100. — Ugyan Kos Ferenc a lelkes bukaresti ref. lelkész s a Hunnia című magyar olvasó egylet elnöke az oláhországi magyarok között a tudós társaság palotájára adományokat gyűjt. A többi közt tudatja, hogy bármely esekélyeséget elfogad s az adakozók neveit és adományait a bukaresti magyar lapban közölni fogja.

100. — Csekones Liptay Leóna bárónő termé Pesten a bőjt folyamára megnyitotta. A pesti forrági világ majd minden tagja részt vett benne; a pompás díszterem egészen megtelt fényvel, izléssel, magyaros szellemmel. Az estély művészi oldalát Keményi megragadó begűdijátéka és Boskovitz szép zongorázása képezte. Aligha volt a fővárosban forrági estély, melyen a pesti irók ki annyit tagja jelent volna meg, mint ez alkalommal. A bájban és szemellen gyíránt gazdag házini szíves vendégzeretete volt azon aranyfónál, mely e vendégkoszort a legszebben összetartja.

100. — A hevesi gazdasági egylet jövő hó 2-án választmányi ülést tartand Gyöngyösön, 12-én a sz. andrási pusztán, 25-án Hatvanban, tavaszto 7-én Hevesen szántásverseny fog rendezetni. Első jutalom 6, második és harmadik 2, negyedik 1 db arany. Azonkívül minden versenyző egy ezüst talért nyer emlékl.

100. — Híre jár, hogy Bécsben jövő hó elejétől szépirodalmi s vegyes tartalma magyar lap fog megindulni.

100. — Londonból írják egy bécsi lapnak, miszerent ezidőn ott a magyarok igen divatba jöttek. Ezen „szép, karecs, deli férfiak lángoló szemekkel és lovagias magukviseléssel” mindenütt szívesen látottak. A magyarok az angolok rokonszenvét egészen megnyerték. Elég legyen itt megemlíteni, miként a multkor egy lord házában a csárdást rendkívüli zajos társasággal üdvözölték és midőn két deli levente a magyar toborzót járta, a bájos lady nem győzött eléggé bámulni s egészen el voltak ragadtatva.

100. — Mult hó 28-án hadigőzös érkezett Pétervárra el, mely 40—50 olasz foglyot hozott a várba. Felérésre a nemes osztályhoz tartozik, 16—20 éves ifjak is vannak közöttük. A foglyok, mint a „Pester Lloyd”, melyből e tudósítást vesszük, írja, a szabadságon kívüli minden élvezetben részesülhetnek.

100. — A lapunk n. számában közölt adakozásokból Bakay Nándor egy aranyos adománya kimaradt.

100. — Nem régen szözlünk elismeréssel a „Holgyfutam” szmezett divatképerlő: ma hasonló kedves benyomást tett ránk a „Napkelet”-hez mellettek gyönyörű divatkép, melyen aláírás nélkül is Viszkéleti mesteri önja ismertetünk vala. Igen-igen örvendünk, ha melvszeink is részt vesznek az ily képek készítésében, mert haszlatlan tudanunk, e téren övek az alakítási tehetség, övek a teremtő erő.

100. — A győri vidéki gazdasági egylet iránt a legnagyobb részvét mutatkozik, mely — mint a „Győri Közlöny” mondja — nem csak lelkesültségű szavakban, hanem maradóan becsü tettekben nyilvánul. Így Eszterházy Miklós gróf levelet intézett az egylet elnökéhez, melyben az egylet tagjai közé lép oly ajánlatát és oly javaslatokat, minőket csak a legtisztább, legszebb hazafiság és legszeretett mondhatott tollal. A gróf levele sokkal érdekesebb, semhogy egyrészt tudomásul, egyrészt buzdításul ide ne igaztunk sorait: „A t. e. gazdasági egylet alakító közgyűléseinek

Győrött.

Nagya becsület a tisztelt alakító közgyűlés részéről hozott intézett meghívást s személyesen nem mehetén, sajiet az irratl kijelenteni, miszerent az egylet tagjai közé fölvetésemet én is kérem.

Az egylet elvezetése nézve azon szerény ohajtsáim valna: hogy az inkább a hozzájáruló megféle emleítésével, mint a határozatlan „fölszólítók” címmel jeleked. Terjedelmét pedig nézetem szerent a Bakonytól a nagy Dunaig s a Vértől Rábáig lehetne határozni; mert elnök a gazdasági fölirágzásnak elmozdítása lévén, ezt nagyobb ki-terjedési területen sikeresen alaj eszközölhetik.

Az alapszabályok közé ohajtsám fölveteni azon cél, hogy az egylet minden szolgabírói járásban egy föl tolket föl nem haladó birtokot fog fölvekre bérleti, s azt épen úgy, mint a kisgazdák gyűmői állapota megberíthatja, saját költségén fölserelni s ön költségén ere kiképzést ellátand embere által, a kor legényének megfelelő, az előrelátó gazdasági műveltség, keretesen, szőlősen s ipar eddigi vívmányai alkalmazásával saját rovisára mintagazdaságkép kezelendő, hogy saját után közhírte téven a leptonatosban vezetendő számvitelt s ügykezelési eljárás, ezáltal utmutatást adjon a földművelő osztálynak, mikép kell csekély birtokon oszkerrel gazdálkodva a munkát kezelni s általa vagyonszereskedni emelkedi; mely eljárás a hazának mind értelmi, mind anyagi kinséket teremtén, ilykép az egylet föladatait méltóan megoldand, mintha csak a szokásos mesterkélt forrasságok terén működnek.

Részemről szíves készséggel ajánlkozom az érintett célak elérésre képezendő földműves osztálybeli két egynek mind bel-mind kül földön oktatására 1861 évtől kezdve 6 évig évenként 600 forintot az egyletnek ajánlani, olykép, hogy akkor, midőn az egyletnek képzett egynei lennek, birtokomnak is általam kifizendő négy helységekben 1/4 telki illetményel fölűlő földművelőiséget tagosítottan szükséges épülettel, és pedig 12 évre ingyen mintagazdaságok fölállítására oda ajánlok, azon reménységben: hogy példát által az egyletnek több tagjai is inditva lennek; s buzgon ohajtván: hogy ilykép sikerüljön az egylethez tartozó területen a gazdaságban lehető legnagyobb fölirágást létesíteni s ezáltal hazánkunk díszére s javára szolgáljunk.”

Videki rövid hírek.

— A debreceni utolsó dalidóiban egyszerű viseletű alakok leginkább irórszunk. Kulini Nagy Benő lelkes neje titt ki, ki egyszerű női kartszoknyáján, egyszerű fűkötője és szűz szabás magyar vállalt adott irányt a divatnak. Eseti díszlete 8 ftba került.

— Pozsonyba fészülten várják Molnár György magyar szántásulát, melynek első föl-képe tavaszto 10 díkire van ígve. A helyek már majd mind ki vannak bérelve.

— Brassón m. hó 15-én ténvegalmat tartottak a „magyar olvasó egylet” javára. Ezer forintot jövedelmezett, mely az alakulandó magyar kaszinó alapját fogja képezni.

Nehéz álom.

A négyelet javára ezidén rendezett utóó da-lidót reggeli 5 órakor hagyám el. Haza menék.

Leknemek hülye ment haza csak, mert ő maga egész este szerteszét barangolt. Majd egy szép szöke tündér vévé azt tolem el kis időre, majd ismét más két vagy több barna parázs szemű an-gyal ellensúlyozza az egy helyre való tapadástól, szóval: Ilekem egész este folyóvá volt téve vagy inkább köddé volt olvadva, libeggett-lebeggett itt, s mondom helyből tökéletesen ki volt véve any-nyra, hogy testemen látható volt a lélek telenség.

Ily állapotban értem szobámba, fülembé foly-vást az utórája lejtett esárdás, agyam az elragadó négyesek edes kábító kettős láncától (double chaîne) még mindig szédült, képzeletben magyar menyör-szágbán voltam, az angyalok remek fejét pártá-szerül díszítve övezé mind! Köddé csomósult édent lehelő illatár lengő körül dombor vállait az a ködösfogatlan keresztül itt ott láttam a pihető ke-blekben dobogó magyar sziveket is: — egyszerre ajkamon kopognak: „Szabad!” mondom én, egy kér-désjelhez hasonló retentő magas uri ember lép be azon, fején magyar kalap eget fenyegető sástollal, are a egész lénye fényes név tulajdonosát sejteté, átlaujjai körömhégyeig értek, szeméveget viselt (ami nekem mindjárt nem tetszett), aztán meg to-vább vizsgálván, nagy bámulatoma lábszáraitak alsó végeit lokorművekben végződnök láttam. Any-nyt még most is tudok, hogy az egész uri ember retentő pipaszagú volt. Nem jöhettek még első meglepetésenből sem magamból, midőn agályos vendégem ágyamból lépve, nagy hirtelenséggel mellemre állt. Igen, mellemre állt, én szólni akarek: de lekezetem elakadt a nyomozató súly miatt, fe-jem kábult, szemem káprázní kezdtek, igen ro-szul éreztem magam, de nem tudtam segyet se-gíteni; vendégem pedig ezalatt öröklégi egykedvűség-gel legázta lábait, jobb tenyerét égő homlokoma illeszté, balkezéről meg a körmet kezdé rágni s fél halk hangon a következőket mondá: „Látod kedves ücsöm, a farsang elmúlt anélkül, hogy hasz-nos eredményt mutathatnál belőle, de hogy mégis valami maradóan emléked legyen, ez utóó napon szaporitom legalább emberismerettedet. Tudd meg tehát, hogy én leginkább háromféle embereket kü-lönböztetek meg, u. m. nagy-, kicsiny- s legkiseb-beket, az elsőkről tudom hallottál már eleget, az utóók közé pedig szintén magad is tartozol, azért csak a középsőkről akarok szólni, mert látod ked-ves ücsöm, ez a középső az, amely annyira szereti magát, hogy mindenkit saját képére teremtve sze-retne látni; tikrút akarna ez mindenütt, de hogy mindig magát és ismét csak magát láthassa, aki nála kisebb, azt legfőkébb megveti, de a nagyobbabb vagy legkisebbet tanulmányoszerűleg lelkéből gyü-lküli. Mar ez és folyvást csak mar! Szerencsétlen te, ha mértékénél nagyobbak mutatkoznál! (de ezt nem neked mondom, tévé hozzá gyorsan.) Mi tőle vagy a hasonmértékűektől ered, dicséri, magasz-talja; ellenben mi látkörén kívül esik, abban csak személyt lát, dolgot vagy ügyet soha; nem nézi vagy nem akarja, hogy „mi” s „miért”, hanem csak azt látja mindig, hogy „ki” s „mi”, a dolog-ban mindig csak a személyt látja, de megfordítva soha. Ezen faj, kedves ücsöm — jól figyelj — fűszóval soha nem nyilatkozik, csak tudod úgy guba alatt duzzog vagy nyárog; határo-zottan nem rosszal senmit, csak hogy nem helyesi a leghelyesebbet sem; nem mondja, hogy ezt vagy amaz így vagy amúgy kellett volna tenni, hanem azt mondja: így is meg amúgy is lehetett volna még tenni; nem beszél el de semmiről egészen, csak tudod úgy mállit, lohaszt s kedvetlenül, de jól megértésd, ezt mind csak guba alatt teszi, mert nem kényere sem a világosság, sem a nyilvános-ság, sem a hangoztatás; e rövidülőt rekedt szoba-gugból szörny nem beszél soha határozottan, csak minden nem tőle származottira olyaféle arcot es-nál, mint ha érelen gyümölcsöt ízlett volna s azt akarja, hogy árccal olvasd ki, hogy hát mit akar. Szörny azért, mert erőtlensége mellett is a könnyen fololvadásra hajló elemekre nagyon zsibbasztólag

bat, aztán meg azért is szörny, hogy ha története-sen megnyomtat volna nyamogása közben, kisi-kamlik kezeit közül — mint bot alól a hár — és tovább csuszamlak, mert azt mondja, hogy hiszen ő nem úgy értekte, sőt épen megfordítva, de hogy! Isten meitsen stb stb. Hidd el ücsöm, hogy ki-siklik, s ha rátoppantásod megszavára is, azért min-dig a régi marad azon változatnál, hogy most job-ban gyűlöli az előbb gyűlöltest s teljes kibékülést csak akkor nyerbethet meg, ha az ő mértékére fog-nál alászállani. Hagyd őt azért békén, kedves ücsöm. Az ily irigységteljes közpénzszerűségi gyűlöl-te ugys csak halálalddal végződnék, azaz hogy azok halálával, kik nála valóban nagyobbak. Azért magyarázom olyannyira a dolgot, hogy valamiként magadra ne érjél, mert előre becsatottam, hogy te a legkisebbek közé tartozol. De amint látom, nagy-on meledget lehet — folytatá — nem alkalmat-lankodom tovább, ne feleld, mit tudomásodra hoz-tam, sőt tudal az másokkal is. Béke veled!” és hirtelen felváltva már horpadozó mellemről, az ajtón gyorsan kishant, de azt úgy bevágta maga után, hogy én rögtön fölrogtam, segítségért kiáltozván. Legényem rémlőre rohant szobámba s ijedten kérde, mi lett? Miben izdattam facsaró vizét? Jelekkel mutatám vendégem ülőhelyét, de ő mitem érteve, orvósért szaladt, én pedig, mi a lidércnyomás után eszméimet rendezhetém, borzástól átlüktöttem ma-gam s nem tudom a képződés máve-e, de azóta mellem rendkívül faj, folytonos köbögésem szoba-ban fogva tart s azért írom meg Szerkesztő urnak oly későn e vigalom utáni álmatom, mert mellfájá-som tovább tartott, mint egyelőre hittem volna és így épen nem tudom, mikor lehetnek szerencsés Önt személyesen tisztelhet, hogy azt előszóval mondhassem el.

Szegedi régi emlékek.*)

I.

Szeged sz. k. város egyéb történeti szép em-lékei közé tartozik köztéskévvül az is, hogy majd egy félszázadig a csanádi püspök és káptalan e városban székeltek.

Ugyanis Szeged városa és vidéke a 134 évig tartó török rabiga alól 1686. évben felszabadulván, annak távozta után a katolikusok is csakhamar földültek, melyeket a török uralom alatt s azután is még néhány évig a Szeged-alsóvárosi buzgó ferenci atyák láttak el lelki vigaszszal, és ezáltal hála-ra kötelezték le maguk iránt a városi és környékbeli lakosokat is.

A török elűztetése után a mindinkább szaporodó és virágzásnak indult katolikusok a mohácsi esata óta nem látott melegs püspöktől ohajtották, mert az 1525. év óta 1700. évig kinevezett csanádi püspökök csak címét viselték e hivatalnak, mint a mostani kinevezett címzetes püspökök, kiknek megyéjük a török birodalomban van. A csanádi püspökök is a fúntkített időkben ily „in partibus infidelium”féle címzetes, ritkán felszentelt püspökök voltak, leg-inkább esztergami kanonokok nyerték el a csanádi püspöki hivatal címét.

Azonban az 1687. évben kinevezett Tvornik-ovits Mihály csanádi püspök alatt kezdte már a csanádi megye régi rönjből föllüdni, kinek is Lipót király által remény adott, hogy Szeged vá-róságban mint az ő, mint káptalanra részére lakhely fog adni, és innét kormányozza majd a megyét. A remény azonban csak remény maradt, azért nem lehet kimutatni, hogy ő Szegeden lakott volna, ha-nem a szegedi alsóvárosi gráviánt rendelte püspöki megyéje kormányzójának. Ő egyébiránt nem csak címzetes, hanem már felszentelt püspök is vala.

Doln István 1699. évben kinevezett csanádi püspöknek azonban a kinstári bizottmány által átadott már Szegeden lakásnál az élelmezési ház (domus cameralis annonaria), püspöki székestem-plom a sz. Dömei városi egyház lön ideiglen

kijelölve, míg az új fölépül és utóbb az lön ren-delve, hogy a plébánosi hivatalt mindig egy kano-nok fogja viselni.

Gróf Nádasdy László 1710. évben kine-vezett s már Szegeden az élelmezési házban lakó püspök panaszt emelt a magyar kancelláriánál, hogy a székestemplomul ideiglen átengedett sz. Dömei egyház katonai raktárul használtatik az illetők által, ezt kiírttatni, a püspöki és káptalani lakot pedig a templom mellett s körülüli térer, „me-lyet — vegy mond — csak romok s kiegészítke-menek foglalnak el”, kéri mielőbb fölépíttetni.

Az 1729. nyárutó 22-én kiadott kancelláriai leirabban meghagyatik a kinstári bizottmánynak, hogy mihielyt Szegeden a fegyvertár kijavittatik, a sz. Dömei id. székesegyház azonban adassék át a püspöknek, amennyiben ez mindeddig meg nem történt volna.

Egyébiránt Nádasdy püspök már Szegeden lakott és onnét kormányozta a csanádi megyét, sőt Szegeden birtokot is szerzett magának. Ugyanis Andrási Zsigmond alispán 1727. őszöl 7-én kelt, s mai napig is a csanádi levéltárban örözt levele szerent a néhai Temesvári János birtó-kához tartozott Szeged-alsóvárosi majort kettől s szőlővel 15 évre 375 frtnyi összegért elzálogosítá gróf Nádasdy László csanádi püspöknek.*)

O.....i Pat.

V e g y e s .

† Egy amerikai hídfőn következő fölirat olvasható: „Aki e hidon gyorsabban megy kereszttl mint lépésben, ha fehér 5 dollárt fizet, ha fekete huszont botot kap. A földő a büntetés felében részesül.”

† Egy berlini uraság kocsiszt keresett, akadt is jelentkező, ki az előszobában megjelenve, látogatójegyet beküldte az uraságnak. Ez aztán főmúlás!

† Bajorországban ökröversenyt tartottak. A pályázó állatok hátán emberek ültek sarkantyú nélkül ostorral kezűben. Ha nálunk is divathatalál jönni e nemes verseny, szótárainkban a lovaglás mellé az ökrölést is beigtathatjuk.

† Slezvig fővárosában, Flensburgban rémuralom alatt nyögnek az emberek. Az ország-gyűlés tagjai rendőri fölligyelet alatt állanak. A házkutatások napirenden vannak. A követeknek szóló levelek hatóságilag fölbotvatnak, jelenlétükben föl-olvasatnak.

† A Londonban lévő westmínszteri apátság egyházában nem minden ember temetkezhetik. Ott nagyon drágán adják a helyet. Az oda temetkez-tesétek engedélyért 750 frt, sirírat alkalmazásáért 70 frt, emlékoszlop állításáért 2000 frt fizetendő. Ez aztán nem olcsó temetkezési hely!

— A brücki templomban azon szomorú eset történt, hogy az alprédikátor a főprédikátoron — irigységből — néhány késszurást tett. A sebek mindkettőjük szerencsére nem halálosak, s a brücki község a konsistoriumhoz folyamodott, hogy a lelki-pásztorok vérvél megfertőztetett templomot szenteltesse föl ujra.

— A sydenhami kristálypalotában közszelemlere van kitéve a gőzorgona, melynek sipjai gőz segélyével adnak hangot. A kiállított orgona igen kisszerű, de a kiállító vállalkozott, hogy sokkal nagyobb szerit készit, melyben a gőznyomás 150 foot leend, s ha az egész erőt alkalmazandják, az orgona hangját 12 angol mérföldre lehet majd hallani.

M u l a s s a n k .

† Furesa ítélet. Régen történt valahol szép Magyarországon, hogy egy csizmadia és egy takács régi ellenségeskedésben éltek egymással. Egy ízben a falu körébe lön ama hely, hol a csizmadia és takács beves szótva után megígérték egymásnak, hogy minél előbb lehet, a földi nehézküldemektől megmennt egyik a másikat. Ugy is lön. A csizmadia tudta, hogy a takács minden este bizonyos utcán keresztül jár haza; odaállott tehát a sarokra és jókora

** Érdemes volna tudni, vajon hol fektet e majort, s minő házhelyek vannak most rajta, s ki bírja azokat.

Nyomatott a kiadó-tulajdonos Burger Zsigmond könyvnyomdájában